

PÕLLUMAJANDUSMASINATE JUHT II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid põllumajandusmasinate juhi II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud põllumajandustehnika töörühm koosseisus:

Tambet Valdma	Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökool
Ain Sildoja	Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool
Ants Siitan	Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool, Pärtli talu
Ain Allik	SA Lõuna-Eesti Tehnilise Täiendkoolituse Keskus
Sirje Tamkõrv	Põllumajandusministeerium
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Eino Peedel	Võrumaa Kutsehariduskeskus
Riho Kala	Olustvere TMK Õppetalu
Vello Vilu	Järvamaa Talunike Liit
Sandor Järvala	FIE Sandor Järvala

Ajavahemikus 10.-25. oktoober 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 28 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Põllumajandusmasinate juhi II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Põllumajandusmasinate juhi II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Põllumajandusmasinate juhi II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 29. novembril 2002. a. Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu otsusega nr. 9.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

Põllumajandustehnika kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis II, III ja IV kutsekvalifikatsioon.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmiste.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmiste.

Eriioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmiste, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

2.2 Kutsealased terminid

Ekskavaatorid ja laadurid – ratas- ja roomikekskavaatorid ning erinevatel šassiidel paiknevad ekskavaatorid autodel; laadurid (mitte traktoritele monteeritud) sh väikelaadurid (nn Bobcat tüüpi) ning teleskooplaadurid.

Teedeehitus- ja -hooldusmasinad – teehöövel ja teehoiuliikurmasinad (teerull, asfaldilaotur jt).

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub põllumajandusmasinate juht põllumajanduse, jahinduse ja metsamajanduse valdkonda, kood A

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub põllumajandusmasinate juht 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 833.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles: Põllumajandusmasinate juht II

Inglise keeles: Tractor driver II

Vene keeles: Тракторист-машинист сельскохозяйственной техники II

5 KUTSEKIRJELDUS

Põllumajandusmasinate juht töötab traktori ja/või teiste liikurmasinatega põllunduses ja karjanduses: mullaharimine, söötade tootmine, umbrohtude, taimehaiguste ja kahjurite tõrje, saagi koristamine, toodangu esmatöötlemine ja valmistoodangu hoiustamine, samuti põllumajandussaaduste vedu jm.

Põllumajandusmasinate juht tunneb masinate ja seadmete üldehitust ning varustatust (haakriistad), samuti paikseid masinaid, seadmeid, tõste- ja edastusmasinaid, oskab sooritada nendega vajalikke tööoperatsioone ning ennetada, avastada ja võimalusel kõrvaldada ennast ja teisi ohustavaid rikkeid. Ta jälgib masinate tehnoseisundit enne tööle hakkamist, tööd tehes või teel olles, samuti veoste peale- ja mahalaadimist, veose paigutust ja kinnitust vältimaks veoste liikumist veoprotsessis.

Põllumajandusmasinate juht järgib oma töös tööohutuse ja keskkonnakaitse ning põllundustöödel agrotehnika nõudeid. Ta töötab põllumehe hea töötava kohaselt ning arvestab ja austab teisi liiklejaid.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Arvestada tuleb hooajast tingitud tööde iseloomu ja mahu varieerumist ning töötamist välitingimustes.

Põllumajandusmasinate juhi töö eeldab emotsionaalset stabiilsust, head tervislikku seisundit, pingetaluvust, täpsust, kiiret reageerimist ja õiget tegutsemist eriolukordades, korrektsust, analüüsivõimet ning vastutustunnet ja oskust planeerida oma tööd ja aega.

Vajalik on pidev enesetäiendamine.

Põllumajandusmasinate juhi II kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on põllumajanduslike masinate R- ja/ või T- kategooria juhiloa omamine ning kutsealase töö kogemus 1 aasta. Soovitatav haridustase kutsekvalifikatsiooni tõendamisel on vähemalt põhiharidus.

Eriotstarbeliste masinatega (ekskavaatorid, laadurid, harvesterid jt) töötamise lisakvalifikatsiooni saab taotleda pärast vastava täiendkoolituse läbimist.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja –teadmised

6.1.1 Õigusaktid – algtase

- 1) põllumajandust reguleerivad standardid ja normatiivid
- 2) keskkonnakaitsealane seadusandlus
- 3) tööõigus

6.1.2 Töökeskkond

- 1) tööohutus, -tervishoid, esmaabi, töö- ja tootmishügieen
- 2) tuleohutusnõuded, kustutusvahendite kasutamine
- 3) keskkonnakaitse
 - a) keskkonnaohutud tööviisid
 - b) traktoritest ja liikurmasinatest tulenevate ohtude vältimine
- 4) jäätmekäitlus

6.1.3 Eesti keel - algtase (vt lisa A)

6.1.4 Kutse-eetika

6.2 Põhioskused ja –teadmised

6.2.1 Põllumajandusmasinad ja -seadmed

- 1) üldehitus, tehnoseisund ja varustus – kesktase
- 2) tehnoseisundi kontroll ja tööks ettevalmistamine vastavalt kasutusjuhendile – kesktase
- 3) masinate käivitamine, juhtimine, seiskamine ning ohutu liikumine erinevates tingimustes – kesktase
- 4) masinatega vajalike tööoperatsioonide sooritamine – kesktase
- 5) paiksed masinad ja seadmed, tõste- ja edastusmasinad, nende ehitus ja kasutamine - algtase

6.2.2 Taimekasvatus

- 1) maaviljelus - kesktase
- 2) põllu- ja rohumaa kultuurid - algtase
- 3) väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine - algtase
- 4) umbrohtude, taimehaiguste ja kahjurite tundmine ning tõrje - algtase
- 5) söötade tootmine – kesktase
- 6) koristamise tehnoloogiad – kesktase

6.2.3 Majandus – algtase

- 1) tulude-kulude arvestus

- 2) maksud (tulu-, sotsiaal-, käibemaks jm)
- 6.2.4 Loomade ja lindude pidamine – algtase
- 6.2.5 Metsakasvatuse alused – algtase
- 6.2.6 Maakasutus – algtase
 - 1) maa kasutamine
 - 2) maaparandussüsteemide hooldus ja kaitse

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Lisakvalifikatsioonid
 - 1) ekskavaatori- ja laadurijuht
 - 2) roomiktraktori- ja buldooserijuht
 - 3) forwarderioperaator
 - 4) harvesterioperaator
 - 5) teedehitus- ja –hooldusmasinate juht
- 6.3.2 Oskused ja teadmised
 - 1) keevitustööd
 - 2) metallitööd (treimine, lõikamine, puurimine, keermetamine jmt)
 - 3) käsi-, elektri-, pneumotööriistad ning garaaži- jt seadmed
 - 4) taimekaitsetehnika (sertifikaat)
 - 5) autojuhtimisoskus (B- ja/või C-kategooria)
 - 6) mootorsae käsitlemine
 - 7) metsatehnika, lihtsamad puidutöötlemisseadmed ja -masinad
 - 8) lihtsamad ehitusmasinad ja -seadmed
 - 9) arvuti kasutamine (vt lisa B)
 - 10) erialane võõrkeel

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) täpsus
- 2) kohanemisvõime
- 3) pingetaluvus
- 4) analüüsivõime
- 5) vastutustunne

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid